

دینی، علمی، ادبی، اجتماعی

مرکز ترویجی:
باب عالی جاده سنده (اتحاد
تجارت) کتبخانه سی

اداره خانه سی:
بایزید جامع شریفی تربه قاپسی
قارشیدنده

مختل

۱۳۳۸

اسلامك نفعنه خادم مقالات
دم الت شكر قبول ونشر اولونور
يازانك شخصيتي دكل، يازينك اهميتي
نظردقته آليدير.

كلن يازيلردن شايد قبول كورولنلر
تاصح سيرا سيله درج ايديلير.

كوننده ريله جاك آثار، اوقوناقلي
ومختصرجه يازيلش اولماليدر.

سید محمد علی آغا

صاحبی، مدیری، محرری:

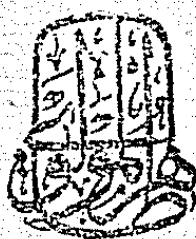
آبونه قیدی معامله سی هرسته نك برنجی
وايكه بچی آلتی آندن اعتباراً اجرا اولونور

فی: غروش

۱۰

محرم

۱۳۴۳

جلد

۵

عدد

۵۱

مساعدة بولونان سوزمی - بوراده کسورم و شو
استیضاحنامه بی نظر عالیگزه عرض ایدیورم. ایضاحات
مقنعه اعطا بویورولورسه هم بنم، همده بنم کیلرک
تنویر افکارینه خدمت ایدیش اولور. باقی احترام
افندم ..

۲

ابراهیم علیه السلام ایله زوجه محترمه سی حقنه کی
استیضاحه جواباً ۱۹ خیزران ۳۴۰ تاریخی توحید
افکار ایله نشر ایدیلن مقاله کزی سرور و حبور
ایله او قودم .

صحیح بخاری ده مندرج (لم یکنذب ابراهیم علیه -
السلام الا ثلاث کذبات ... قال اختی) حدیث شریفی
نقل ایدیور و «جناب ابراهیم (ع.م) کهمشیره مدر
سوزینی سویله دیکنی پیغمبر دیشان افندی مزده تصدیق
بویورویورلر « دیتورسکز .

أوت . خلیل الرحمن حضرت تترینک کن دیسنی
اجرای آیین اثنا سنده بولونمق ایچین قیره کوتورمک
ایسته یئرله « بن خستهیم » دینه اعتذار ایتدیکی،
معبدده پارچه لادینی پوتلرایچین بونلری کیم قیردی؟
سؤالنه « بویوکری یامشدر » جوانی ویردیکی، برده
زوجه سی ساره نک نه سی اولدیغنی سوران جبار
هکمداره « همشیره مدر » دیدیکی طرف رسالتدن
منقول وین المسلمین زلات انبیا جمله سندن اولمق
اوزره معلومدر .

دیملک که حضرت ابراهیم، ساره ایچین ضروره
« همشیره م » دیملکه حقیقت حالی سویله مه مش، همشیره م
دیمه سنک واقعه مطابق اولمادیغنی، یعنی ساره، جناب
خلیلک قیز قارده شی بولونمادیغنی ده اصدق الانبیاء
علیه اکمل التحایا افندی مز طرفدن تصدیق بویورولمش.
او خالده ؟.. قثبت المطلوب . نیته کیم ذات عالیگزده
« بر کونه التباسه محل قالماق اوزره شوراسنی ده
صراحة عرض ایتلک ایسترم که بزمستلمانلر، حدیث

شریفک مضمون جلیله تبعاً جناب ساره نک، حضرت
ابراهیم (ع.م) کهمشیره سی اولمادیغنه دیناً اینامغه
مجبورز، بونک عکسنی دوشونمک شرعاً جائز دکلدنر،
دینه بر حقیقت پور لکده بولونویورسکز. بناءً علیه
مسئله حل ایدیلمشدر .

ابراز بویورولان شودیندارانه انصاف طولایسیله
عرض تشکرات و تقدیم احترامات ایلمر افندم.
[بویکی مقاله، توحید افکار غزته سیله ده نشر
ایدیلمشدر]

طاهر المولوی

کائنات و منظومه هنرک صورت تشکی

کائناتک صورت تشکی حقنه ؛ بللی باشلی
حال حاضر توراتلریله ، حضرت قرآنک و اوروپا
حکما سنک برر نقطه نظری واردر . بونلردن ؛
توراتلرک افاداتی پک زیاده مغایر حقیقت اولوب
اوزون اوزادی یه تشریح زحمتنه بیله ده کز :

جناب حق ارضی و کائناتی آلتی کونده
یراتمش ویراندیغنی شیلری ایرتسی کون کندی کن دینه
بکنمش، یدنجی کونده استراحت ایتمش . کوریل یورکه
بوشکلده کی بر معبودک، عادی بردولکردن هیچده
فرقی یوقدر . توراتک « یالکز بو حکایه سی بیله ،
کن دیسنک هر خالده موسی علیه السلامه من طرف الله
کوندریلان کتاب مقدس اولمادیغنی اثباته کافیدر .
ذاتاً مذکور کتابه کوره کائنات هر شیدن بیوک
بر ارض ایله اونک اطرافنده دونن بر کونش ،
بر قمر و بر قاچ ییلدیزدن عبارتدر . ثوابت تعیر
ایدیلن کواکب ، حقیقی بر قبه دن عبارت بولنان
کوکله میخلانمش و پرچینلنمش ایشیق لردن بشقه
برشی دکلدنر ، بونلرده محضا سکان ارض ایچون
احسان بیورلمشدر .

بوکی قیمتسز اخباراتک ؛ پک ذکی وعالم

اولوب حضرت قرآنده [. . . وانی فضلتکم علی العالمین . . .] آیت کریمه سیله مظهر خطاب الہی بولنان ملت اسرائیلیہ نزدندہ الآن اعتبار کورمسی قدر، صاحب مقالہ بی حیرتہ دوشورن هیچ برشی یوقدر. حالبوکہ ییلدیزلر قبة سایه میخلانمش و پرچینلنمش طرزندہ اولان خرافات عتیقہیہ قارشى قرآن عظیم الشان؛ سورة (ق) دہ کی [. . . و مالہامن فروج] «و اوسادہ دہ لیکلریوقدر» مآئندہ اولان آیت جلیلہ سیلہ نہ قدر قطعی اخباراتندہ بولنمقدہ در. فی الحقیقہ ذب اکبر و ذب اصغر برجلری ایچون اویدیریلان یالانلرہ کورہ؛ جناب حق مع استراحت یدی کوندہ دنیای و کائناتی یراتدیغنه اشارت اولہرق بو ایکی برجی دہ کویا یدیشرییلدیزلی خلق بیورہرق سایہ پرچینلہ مشدر. لسان عبرانیدہ معبود معناسنہ کلن «یہوواواح» کلمہ سنک یدی حرفدن مرکب بولنمسی دخی بالادہ کی یدی کونلہ و موضوع بحث برجلرک یدیشرییلدیزلریلہ علاقہ دار ایمش! . . . ایشته پک اسکی بر ملتک، صورت تشکل کائنات حقندہ کی نقطہ نظری بودر. فاعتبروا . . .

واقعا قرون وسطی دہ حکما و علمای اسلامیہ بوبادہ حقایق فلکیہ ایلہ ممزوج بعض کونہ قوانین و نظریات درمیان ایدہ بیلمشلر ایسہ دہ صکرہ لری جهالت و تعصب عمومی بتون ملتلری کنديسنہ اسیر ایتدیکندن اورتہ دہ قرآن عظیم الشانک مصون الزوال اخباراتندن بشقہ هیچ بر حقیقت کورولہ مکہ باشلامش، فقط بو نور جوهردن دخی ناخوش اساطیر تأثیریلہ استفادہ ایدیلہ یہرک حقیقتک ساحہ آرا اولسنہ میدان ویرلہ مشدر. سبی ایسہ قرآنندہ منظومہ مزک آلتی کوندہ یاراتیلدیغنک مذکور بولنمسیدر. أوت «فی ستہ ایام» افادہ سیلہ کتاب اللہ دخی سموات وارضک آلتی کوندہ یاراتیلدیغنی سویلمکدہ

ایسہ دہ بو کونلرک بزم بیلدیگمز کونلر اولمیدیغنی دخی «کالف سنہ ممانعدون» آیت جلیلہ سیلہ درحال خبر ویرمکدہ در. یعنی بو کونلردن ہر برینک صایدیغمز بیکلرجه سنہیہ معادل بولندیغنی بیلدیر. مشدرکہ معلوممز اولان آلتی دورہ در. ذاتاً لسان عربدہ یوم کلمہ سنک دورہ معناسنہ دہ کلدیکی اربابنجہ معلومدر.

آوروپالیلردن الاول (کپلر) صکرہ (نویتون) ایلہ (ہرشل) تکنون عوالم حقندہ بعض کونہ بیاناتندہ بولنمشلردر. فقط اورتہیہ قویدقلری نقطہ نظرلر پک دہ شایان قبول کوریلہ میوب شایان اعتراض ایدی.

بوبادہ نسبتہ ایلک مکمل اثر ۱۷ نجی عصر دہ فرانسز حکما سندن (دہقارت)، ایکنجی اثر (قانت) و اوچنجی دہ فرانسز دہاتندن (لاپلاس) طرفندن میدانہ کتیرلشدر.

صکرہ لری دہا برچوق کتابلر انتشار ایتمش ایسہ دہ بونلرک اک مشہوری (فای)، (ٹہ میل بہلو) و عصر حاضرک اک بیوک حکما و ریاضیونندن داهی شہیر متوفی (ہازی پووانقارہ) نک اثرلری اولوب دیکرلری او قدر شایان اہمیت دکلدن. شیمدی بو آلتی نقطہ نظری خلاصہ ایدہلم:

۱ - (دہقارت) دپرکہ:

وارلق، اثری بر مادہ ایلہ حرکتدن، جو سہادہ ہر طرفی یکنسقی اولہرق بونلرہ مکان وجولانکاہ بولنمقدن عبارتدر. بر امر الہینک صدوریلہ جو مذکورہ بر صارصینتی کلدی و مادہ مذکورہ درحال اقسام متعددہیہ آیریلدی. یکپارہ ایکن مختلف پارچہ لرہ منقسم اولان ہرشیٹک حرکتہ کلسی پک طبیعی بولندیغندن جو مذکورہ طولدیرمش اولان اثر اقسامی دہ ہربری بر طرفہ حرکتہ قویولدی، یعنی بتون

جوسپای قاپلامش اولان و طوتولماز کورولمز برحاله بولونان ماده ، بوامر الیه اهتزاز و طالع کبی غایت شدید حرکت و بناء علیه حیات کادی . طولانیسیاه فضا ایچنده مختلف سحابیه لر تحصیل ایتدی . سحابیه لر ایسه منظومه لرك مولدی اولق اوزره مختلف الطبیعه اوچ عنصر دن مرکب بولمقله قوای مختلفه نك تاثیریه شمسلری ، شمسلر سیاراتی و اونلرده پیکری طوغوردی .

۲ -- (قانت) ه کوره : شمسمز بر عالمك رئیسیدر که سیاره لرینی پیکریله برابر اطرافنده دولاشدیرر . ساده ثابت ظن ایدیلان ییلدیزلرك کافه سی صاحب سیارات و برر عالمك رئیسیدر . بو شمسلر ؛ و پیکریله برابر سیارات و قویروقلی ییلدیزلر ؛ اصلاً جوسپای قاپلامش غایت رقیق بر اثر کتله سندن عبارت اولوب کتله نك محال مختلفه سنده تکاثفه یوز طوتان مختلف الطبیعه موادك احداث ایتدیکی مرکز لر اوستنه دیگر قطعات اثیریّه متکاثفه طویلانور ایکن چارپیشمه لرندن هر مرکز حرکت کیش و بیوک کتله بو وجهه پارچه لهرق بوندن برچوق عالمك وجود بولشدیرکه بزم منظومه مزده بونلردن بریسیدر . بو حادثات ایچون میلارلر دکل ، تریلیونلرجه سنه لر گذران اولشدیر .

۳ -- (لاپلاس) دخی ، منظومه لرك ، اولجه فضایی احاطه ایتش بولنان اثیرك بر امر ایله متعدد سحابیه لره آیریلدیغنی و بونلردن کونشیر حاصل اوله رق حرکت دورانیه لری نتیجه سنده سیاراتك عین سطحلرده کزنمك اوزره فضایه فیرلادیغنی سویلمکده در .

۴ -- (همل بهلو) دیرکه : دنیالرك تکونی ایچون ایکی مهم عامل واردر . بری مصادمه ، دیگر قاصیرغه در . یکی ییلدیزلرك ظهوری مصادمه

مسئله سنی بزه اثبات ایتشدیر . قاصیرغه یه کنجه طبیعتده و آنك موجود اولدیغنی سحابیه یه چارپیشدن حاصل اولشدیر ، تعیر دیگرله معین و منتظم بر شکل آلامش بر سحابیه ، دیگر بر سحابیه یه چارپوب انکشاف ایتسیله عالم شمس حصوله کلشدیر . بو مصادمه نك شدتدن خارجه فیرلایان جوهر اصلیردن سیارات وبالا خره بونلردن ده پیکر ظهور ایتشدیر .

۵ -- (فای) نظریه سی : بوذاتك قناعتنه کوره سباده یه آرز چوق عناصر کیمیویّه ارضیه دن متشکل و مخلوط ، غایت رقیق و عمومی بر اثر ایله مملو ایدی . مواد مذ کوره یکدیگرینك جاذبه سنه معروض قاهره تا بدایتدن بری مختلف سرعتلره متحرک ایدی ؛ اونلری قطعه لره و یا سحابیه اوله رق تفرقه یه سوق ایتدی . . بونلر ؛ آرز چوق بطی دور داخلی ایله سریع صورته تحویل مکان ایتدیلمر . بناء علیه میلیونلرجه صاییه بیلن شواثر پارچه لری تکاثف مترقیلری ثمره سی اوله رق کائناتك مختلف دنیالریخی تولید ایتدی .

قویروقلی ییلدیزلره کنجه : بونلرده اصلاً عالم شمسدن معدوددر . چونکه اصلی قاصیرغه یه قاپیلیمان مواد آره سنده و مرکز اطرافنده هرجهته دوغری طویل قطع ناقص لر رسم ایدهرک تکاثف مرکزیدن قورتولمشر و اثر اصلینك محیط نهاییسی اقسامندن بولنان بو مواد ، محرک لری منحنیلرند حرکت دوام ایده کلشدیر .

۷ -- هازی ، پوانقارنك نظریه سی : بوذات عصرلرك پك زور یتشدیردیکی دهاتك اعاطمندن برذات اولوب زمانمك بر خارقه سی و پك مشهور ریاضیوندن ایدی . اون ، اون بر سنه اول نسبة کنج یاشنده ترك حیات ایتش ، وفاتی بتون عالم انسانیت ایچون تلافیسی غیرقابل ضایعاتدن اولشدیر

مشارالیه ، هیچ بر شیء ظواهر با قهرق سوله مز ، هیچ بر فکری بالریاضی تدقیق ایتمدن قبول ایله مز بر مسلکه مالکدی . نظریه حالنده سوله نیلن هر نقطه نظری همان بر جبر معادله سی کی محک طاشنه اوروب صاغلاملنی ویا چوروکلکنی آکلامق کی کندیسنه خاص بر موهبه الیهیه مظهر اولمشدی . شیمدی به قدر سرد ایدلش اولان ، تگون عوام نظریه لرینی دخی بویه جه تدقیق ایتدکن صکره اول امرده سیانک دبان حالنده بولمیش اولدیغنی آکلابوب قبول ایتمش و ۱۹۱۱ سنه سنده نشر ایتدیکی (اصول تلکون عالم نظریه لر) نامنده کی لایموت کتابنده کاشانک نظام و انتظامنده کی آهنگ وکالندن بحث ایدرکن :

بو حال قطعاً تصادفه حل اوله ییلور شیلردن دکلدر . هیچ شبهه ایدلامیلدرده بر قدرت غیرمتاهیه صاحبی اولان جناب حق ، بر دفعهیه مخصوص اولق و حکمی دائماً جاری بولمق اوزره بر امرله مارالذکر دخانی آیره رق بولظام و انتظامی تأسیس وکاشات دخی بوامر و اراده الیهیه سوء سوء اطاعت ایله دی ، دیمشدر .

بتون بو خلاصه لر تدقیق اولنورسه کوریلیرکه عواملک صورت تگونی حقنده کی نظریه لری تفرعاتنده آز چوق اختلافات واردر . فقط اساساتده بیوک مقیاسده مقارنت بولندیغنی کی دهقارت وپووانقاره کی دهات ، شایان دقت اولان اک مهم نقطه لرده متحد بولمقده در ؛ اوده ، فضا دینیلن جوک اول امرده بر نوع اثیر ، یعنی دومان ایله مخلو بولمشی و جذب حثک « آیریلیکز » امر جلیله بو دخانک سوء سوء اطاعت ایدوب آیرلمشی و افتراق وقوعبولور بولماز بالطبع هر پارچه سنک حرکته کلشی ، بوندن بر چوق سحابیه لری تشکل ایتمشی

وبالآ خره بو سحابیه لردن شمس لری ، سیاراتک ، پیکلریک ، قوروقلی ییلدیزلریک صور مختلفه ایله میدانه کلش بولمیشی خصوصیدر .

ارکان حریبه میر آلایلرندن

عبدالرحمن

قوروقلی ییلدیزلر و دنیانک صوکی

برقاج زماندر یومی مطبوعاتده هیجانی خبرلر نشر اولمقده در : کویا (آتق) قوروقلی ییلدیزی ایله مصادمه نتیجه سنده سیاره مزک باشنه بیوک بر فلاکت کله جک ایتمش ... تلاشه دوشن افکار عمومیه یی براز تسکین ایچون غزیه مخبرلری ، مملکت سزده علم هیئتک نادر منتسبلرندن بولوتان رصدخانه مدیری فطین افندی حضر تلرینه مراجعت ایتدیلر . مشارالیه تهلکه نک خیالی اولدیغنی سوبدی ایسه ده خلق بردلو اینانامایور ، چونکه حقیقتک نه اولدیغنی بیلدیوردی . قارلرینک عددینی آرتیرمق ایستین بعضی محررلر فرصتی غنیمت عد ایتمشلدی . نهایت مینی مینی رصدخانه مزک مدیرینه آتق ییلدیزلردن مکتوب کلدی : بو جرم سماوی ، استادک سوزلرینی تأیید ایله دیکی کی ارضیلریک فلکیاته دائر معلوماتسزلغندن یک حق اوله رق شکایت ایدیوردی . بو قوتلی تکذیبه رغماً شبهه زائل اولمامشدی . بعضلری تهلکه آئنده حیاتلری قورتارمق املیه ، بعضلری صرف اوکرتمک آرزوسیه صوریور : قوروقلی ییلدیزلریک تاریخی نهدر ؟ نره دن کلوب نره به کیدیورلر ؟ نهدن متشکلدرلر ؟ ارضه یا قلاشدقلری زمان قیامت قویمق احتمالی وارمیدر ؟

شوسؤالره جواب ویرمهک چالیشلم :

سیارات و پیکلرندن ماعدا فضا ده کونشک جاذبه سنه طوتیلان لایعد اجرام واردر که بونلریک اک مهملری قوروقلی ییلدیزلردر . اعظم فلکیوندن